

32

**ES - SEDŽDA / PADANJE NIČICE
OBJAVLJENA U MEKI, IMA 30 AJETA****

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ١ نَزَّلْنَا الْكِتَابَ لَارِبِّ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٢ أَمْ يَقُولُونَ
 أَفْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِنُنذِرَ قَوْمًا مِمَّا أَنْهَمْتُمْ مِنْ تَذِيرٍ
 قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ٣

"U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!"

"Elif-Lam-Mim./1/ Objavljivanje Knjige, o kojoj nema sumnje, od Gospodara je svjetova, /2/ a oni govore: 'On je izmišlja!' Ne, ona je Istina od Gospodara tvoga da opominješ narod kojemu Prije tebe nije došao niko da ga opominje, da bi išao Pravim putem." /3/

O skraćenim harfovima već je bilo govora na početku sure "El-Bekare", pa nema potrebe to ovdje ponavljati. Govor Uzvišenog

"Objavljivanje Knjige, o kojoj nema sumnje", znači da uopće ne treba sumnjati niti biti skeptičan da je ona objavljena

"od Gospodara je svjetova." Zatim Uzvišeni obavještava o idolopoklonicima pa veli: **"a oni govore: 'On je izmišlja!'"**, to jest, to je njegova lična izmišljotina.

"Ne, ona je Istina od Gospodara tvoga da opominješ narod kojemu prije tebe nije došao niko da ga opominje, da bi išao Pravim putem", tj. da slijede Istinu s kojom je došao.

U Knjizi o džumi, Buharija u svom "Sahihu" prenosi od Ebu-Hurejrea da rekao je: /467/ "Allahov Poslanik petkom je na sabah-namaz učio:

"suru 'Es-sedžda'", i to prenosi i Muslim od Sufjana es-Sevrija. Imam Ahmed prenosi od Džabera da rekao je: /468/ "Allohov Poslanik ne bi zaspao dok ne bi proučio: **"iz sure 'Es-Sedžde."** (El-Mulk). Ovo bilježi samo Ahmed.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
 بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ
 وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ٤ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى
 الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ٥
 ذَلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ٦

"Allah je nebesa i Zemlju i ono što je između njih u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio; vi, osim Njega, ni zaštitnika ni posrednika nemate, pa zašto se ne opomenete?/4/ On upravlja svima, od neba do Zemlje, a onda se sve to Njemu vraća u Danu koji, prema vašem računanju vremena, hiljadu godina traje./5/ To je Onaj Koji zna i nevidljivi i vidljivi svijet, Silni i Milostivi." /6/

Uzvišeni obavještava da je On stvorio sve stvari - nebesa, Zemlju i ono što je među njima - u šest dana, a zatim se nad Aršom uzvisio, onako kako to odgovara Njegovoj uzvišenosti, bez ikakvog prilagođavanja, poređenja, akomodacije, tumačenja i lišavanja Njega Njegovih atributa

"Vi, osim Njega, ni zaštitnika ni posrednika nemate", tj. On je Vlasnik upravljanja stvarima, Stvoritelj, On upravlja svim stvarima, svemoćan je pa nema zaštitnika stvorenjima izuzev Njega niti ima zagovarača osim sa Njegovim izumom. **"Pa zašto se ne urazumite"**, tj. o vi koji obožavate drugog osim Allaha i koji se oslanjate na drugog mimo Njega - On je Uzvišen i Svet, nema suparnika, sudruga, pomoćnika, rivala niti Sebi jednaka. Nema drugog boga osim Njega niti drugog gospodara osim Njega.

Njegov govor:

"On upravlja svime, od neba do Zemlje, a onda se sve to Njemu vraća", znači da se spušta njegova naredba sa najvećih nebeskih visina do krajnjih dijelova sedme Zemlje, kao što Uzvišeni veli:

"Allah je sedam nebesa i isto toliko zemalja stvorio. Njegovo naređenje na sve se njih odnosi." (65:12) Njemu, Uzvišenom, penju se djela **"u danu koji, prema vašem računanju vremena, hiljadu godina traje."** Ali melek to prevali za vrijeme koliko je treptaj oka.

"To je Onaj Koji zna i nevidljivi i vidljivi svijet, Silni i Milostivi", tj. Allah, dž.š., je Svjedok nad djelima Svojih robova koja se sva Njemu dižu, i velika i mala. On je silan, Slavan, Onaj Koji je pokorio i potčinio svaku stvar. On je Milostiv prema Svojim robovima vjernicima. On je Silan u Svojoj milosti. Milostiv u Svojoj Silini, i to je ta potpunost. Silina sa Milošću i Milost sa Silinom. On je Milostiv bez ikakve manjkavosti.

* Objavljena nakon sure "El - Mu'minun".

** Ajeti od 16 - 20. objavljeni su u Medini.

الَّذِي أَحْسَنَ كَلَّ
 شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ﴿٧﴾ ثُمَّ جَعَلْنَا سُلَاطَةَ
 مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ﴿٨﴾ ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَحَّاهُ فَرِيضًا وَجَعَلْنَا لَكَ السَّمْعَ
 وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٩﴾

"Koji sve savršeno stvara, Koji je prvog čovjeka stvorio od ilovače/7/ a potomstvo njegovo stvara od kapi hude tekućine,/8/ zatim ga skladno uobličava i život mu udahne, i On vam sluh i vid i pamet daje, a kako vi malo zahvaljujete! /9/

Uzvišeni nas obavještava da je On usavršio sva stvorenja i precizno ih i mudro stvorio. Zatim, nakon što nas obavještava o stvaranju nebesa i Zemlje On nas podsjeća na stvaranje čovjeka pa veli:

"Koji je prvog čovjeka stvorio od ilovače."

Znači da je od ilovače stvorio oca čovječanstva, Adema, a.s.,

"a potomstvo njegovo stvara od kapi hude tekućine", tj. razmnožavaju se, također, od tekućine (kapi) koja izlazi iz kičme čovjeka i grudi žene.

"Zatim ga skladno uobličava", tj. Adema nakon što ga je stvorio, od zemlje. Stvorio ga je savršeno,

"i život mu udahnua i On vam sluh i vid i pamet daje." - Riječ znači pamet, umovi.

"a kako vi malo zahvaljujete" na ovim sposobnostima kojima vas je Uzvišeni i Svemoćni Allah opskrbio. Sretan je onaj ko ih upotrijebi u pokornost Njemu, Svemoćnom.

وَقَالُوا أَءِذَا ضَلَلْنَا
 فِي الْأَرْضِ أَتَأْتِنَا بِخَلْقٍ جَدِيدٍ بَلْ هُم بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَفُرُونَ ﴿١٠﴾
 * قُلْ يَتُوبُ إِلَىٰ مَوْلَانَا الْمُنُونَ الَّذِي وَعَدَ كُلَّكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

"Oni govore: 'Zar ćemo, kad nestanemo pod zemljom, ponovo stvoreni biti?' Oni u susret s Gospodarom svojim ne vjeruju./10/ Reci: 'Melek smrti, koji vam je za to određen, duše će vam uzeti, a poslije ćete se Gospodaru svome vratiti.' /11/

Uzvišeni nas obavještava o idolopoklonicima koji niječu proživljenje, govoreći: **"Zar ćemo, kad nestanemo pod zemljom"**, tj. kada se naša tijela raspadnu, u zemlji razdvoje i nestanu.

"...zar ćemo se ponovo vratiti poslije takvog stanja!?"

Oni to niječu jer to upoređuju sa svojom ograničenom moći, a ne sa Onim Koji kad kaže: "Budi!" - to biva. Zbog toga je Uzvišeni rekao:

"Oni u susret s Gospodarom svojim ne vjeruju." Zatim rekao je: **"Reci: 'Melek smrti, koji vam je za to određen, duše će vam uzeti.'"** Iz ovog ajeta se vidi da je "Melek smrti" određena osoba među melecima, kao što je već napomenuto u hadisu navedenom u komentaru sure "Ibrahim".

Neki ga nazivaju Azrailom⁵⁰³ i kao takav je i poznat. To kaže Katada i drugi.

On ima svoje suradnike. U jednom hadisu stoji da njegovi suradnici vade duše iz tijela i kada dođe do grla onda je preuzima Melek smrti. Mudžahid rekao je: "Njemu je Zemlja napravljena da izgleda kao tast i iz nje uzima ljudske duše kada želi." To isto od Allahovog Poslanika prenosi i Zuhej ibn Muhammed. Govor Uzvišenog: **"a poslije ćete se Gospodaru svome vratiti"** znači na Dan proživljenja, kada ćete ustati iz vaših kabura da bi bili adekvatno nagrađeni.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو أُرُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا
 وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿١٢﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا
 كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰ وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ
 وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾ فَذُوقُوا مَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا
 نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

"A da ti je vidjeti zločinitelje kako će, oborenih glava, pred Gospodarom svojim reci: 'Gospodaru naš, vidjeli smo i čuli smo, pa nas povрати da dobra djela činimo, mi doista, čvrsto vjerujemo!'/12/ A kad bismo htjeli, svakog čovjeka bismo na Pravi put uputili, ali Ja sam već Istinu rekao: 'Napunit ću, zaista, Džehennem džinima i ljudima zajedno!'/13/ Pa iskusite zato što ste zaboravljali da ćete ovaj Dan doživiti - i Mi ćemo vas zaboraviti - i vječnu patnju iskusite zbog onoga što ste radili.' /14/

Uzvišeni nas obavještava o stanju idolopoklonika na Sudnjem danu. Kada budu proživljeni i stanu pred Uzvišenog, Svemogućeg Allaha, poniženi, posramljeni, pognutih glava od srama i stida, govorit će: **"Gospodaru naš, vidjeli smo i čuli smo"**, tj. sada čujemo i pokoravamo se Tvojim naredbama. Sami sebe će prekoračivati kada budu ulazili u Vatru, govoreći:

"Da smo slušali ili razmišljali, ne bismo među stanovnicima Džehennema u Ognju bili!" (67:10) I tako oni govore: **"vidjeli smo i čuli smo, pa nas povрати"** - na dunjaluk **"da dobra djela činimo, mi, doista, čvrsto vjerujemo"**, tj.

⁵⁰³ Nema vjerodostojnog predanja da se Melek smrti zove Azrail. Mi ćemo se zadovoljiti nazivom koji mu je dao Allah, dž.š., a to je Melek smrti.

već smo se uvjerali da je Tvoje obećanje istinito i susret s Tobom Istina. A Allah, dž.š., zna da bi, kada bi ih vratio na dunjaluk, bili nevjernici koji bi poricali Allahove dokaze i suprotstavljali se Njegovim poslanicima.

"A kad bismo htjeli, svaku osobu bismo na Pravi put uputili, ali Ja sam već Istinu rekao: 'Napunit ću, zaista, Džehennem džinima i ljudima zajedno.'" (Što znači: Kad bi željeli, mogli bi prisiliti svaku osobu da hodi Našim putem ka dobru. Mi to možemo uraditi, ali Naš govor se obistinio da ljudi ponaosob izaberu svoj put, put dobra ili put zla.

Oni su blagovremeno upoznati kakav je svršetak onih koji su poslušni Mojim naredbama a kakav onih neposlušnih ljudi i džinna, kojima ćemo napuniti Džehennem.

Što se tiče onih koji su poslušni i slijede Put spasa, Mi ćemo im dati da budu u okrilju islama i obilju blagodati.)⁵⁰⁴

Mi se utječemo Allahu od stanja stanovnika Vatre kojima će se u vidu prijekora i grdnje reći:

"Pa, iskusite, zato što ste zaboravljali da ćete ovaj Dan doživiti - i Mi ćemo vas zaboraviti."

To znači da ćemo se prema vama adekvatno ponašati - po principu zaborava - s tim što Allah, dž.š., ništa ne zaboravlja, niti išta izmiče Njegovoj kontroli, kao što Uzvišeni veli:

"Danas ćemo Mi vas zaboraviti kao što ste vi zaboravili da ćete ovaj vaš Dan doživiti." (45:34)

Govor Uzvišenog:

"vječnu patnju iskusite zbog onoga što ste radili", znači zbog vašeg nevjerovanja i vaših laži, kao što Uzvišeni veli: **"mučenje ćemo vam sve gorim činiti." (78:30)**

إِنَّمَا يُؤْمِنُ
بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾ تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ
خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾ فَلَا نَعْلَمُ نَفْسًا مَّا أَخَذَتْ لَهُمْ
مِّنْ قِسْمٍ شَيْءٍ فَجَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

"U Naše riječi vjeruju sam oni koji, kad se njima opomenu, licem na tlo padaju, i koji Gospodara svoga veličaju i hvale i koji se ne ohole./15/ Podižu se bokovi njihovi iz postelja i mole svoga Gospodara iz straha i želje, a dio onog što im Mi dajemo udjeljuju./16/ I niko ne zna kakve ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju." /17/

Uzvišeni veli: **"U naše riječi vjeruju",** tj. potvrđuju ih

"samo oni koji, kad se njima opomenu, licem na tlo padaju", tj. slušaju i pokoravaju im se riječima i djelom.

"i koji Gospodara svoga veličaju i hvale i koji se ne ohole", u slijeđenju i pokornosti tim riječima (ajetima), kao što to rade džahili - nezahvalnici, pokvarenjaci. Uzvišeni rekao je:

"Oni koji iz oholosti neće da Mi robuju - ući će, sigurno u Džehennem poniženi." (40:60)

Zatim je Uzvišeni rekao:

"Podižu se bokovi njihovi iz postelja..." što znači klanjanje noću, ostavljanje spavanja i ležanja na mekanim posteljama.

O govoru Uzvišenog: **"Podižu se bokovi njihovi iz postelja..."** Mudžahid i Hasan su rekli da to znači klanjanje noću. Jedno mišljenje kaže da je to namaz između akšama i jacije, a od Enesa se prenosi da je to čekanje noćnog namaza. **"I mole svoga Gospodara iz straha i želje",** tj. iz straha od posljedica Njegove kazne i želje za obilnom nagadom. **"A dio onog što im Mi dajemo udjeljenju",** tj. pa daju time obaveznih dobrih djela i ona dodatna. Prvak vođa i ponos onih na dunjaluku i ahiretu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kao što Abdullah ibn Revaha, r.a., veli:

"Među nama je Allahov Poslanik, koji čita Njegovu Knjigu, kao kada rađa blistava zora!

Pokazao nam je uputu nakon sljepila pa su nam srca uvjerena u to da je ono što kaže istina.

Provodeći vrijeme udaljen od svoje postelje kada je postelja mušricima postajala nesnosna."

Imam Ahmed prenosi od Ibn-Mesuda, koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: /469/ "Allah se čudi dvojici ljudi", čovjeku koji je ustao sa svoje postelje i pokrivača i napuštajući svoju porodicu otišao na namaz, žudeći za onim što se nalazi kod Njega i simpatišući ono što je kod Njega, i čovjeka koji se borio na Božijem putu, pa je, kad su bili poraženi, shvatio šta mu slijedi iz bježanja a šta od povratka u borbu. Pa se povrati u borbu, žudeći za onim što se nalazi kod Njega, i simpatišući ono što se nalazi kod Njega, pa se borio dok nije poginuo. Tada je Uzvišeni Allah, dž.š., rekao melecima: **"Pogledajte moga roba: vratio se žudeći za onim što je kod Mene i bojeći se onoga što je kod Mene, sve dok nije poginuo."**

Imam Ahmed prenosi od Mu'az ibn Džebela da je rekao: /470/ "Bio sam sa Allahovm Poslanikom na putovanju pa sam jednog dana bio blizu njega, i tako, putujući, pitao sam: 'O Allahov Poslanice, reci mi o poslu koji uvodi u Džennet a udaljava od Vatre?' Rekao je: 'Pitao si me o nečem važnom što je lagahno onom kome Allah to olakša: da obožava Allaha, druge mu ne pridružuje, obavlja namaz, daje zekat, posti ramazan, obavlja hadž', a zatim rekao je: 'Hoćeš da ti

⁵⁰⁴ Govor između dvije zgrade je moj, a ne Ibn - Kesirov.

ukažem na vrata hajra? Post je štit, sadaka poništava grijeha kao i namaz čovjeka u dobroj noći.' A zatim je proučio:

'Podižu se bokovi njihovi iz postelja', dok nije došao do:

'kao nagrada za ovo što su činili skrivene radosti čekaju.' Zatim rekao je: 'Hoćeš li da ti kažem koja je stvar najvažnija, šta je stup, a šta vrh?' Rekao sam: 'Da, Allahov Poslaniče', pa rekao je: 'Najvažnija stvar je islam, stup njegov je namaz, a vrhunac njegov je džihad na Božijem putu', a zatim rekao je: 'Hoćeš li da te obavijestim o onom što sadržava sve to?' Rekao sam mu: 'Svakako, Allahov Poslaniče.' Uzeo se za jezik, pa rekao je: 'Sustegni se u ovome', pa sam rekao: 'O Allahov poslaniče, hoćemo li mi biti prekoreni za ono što budemo govorili?', Rekao je: 'Majka te izgubila, o Mu'aze, a da li se ljudi licima svojim okrenutim obaraju u Vatra?' - ili rekao je: '...nosevima njihovim, osim zbog posljedica njihovih jezika?!' Hadis prenose Tirmizi, Nesai, Ibn-Madže u njihovim velikim Sunenima" od Ma'mera. Tirmizi rekao je: "Hadis je hasen-sahih."

Allahov govor:

"I niko ne zna kakve ih, kao nagrade za ono što su, činili skrivene radosti čekaju", znači da niko ne zna veličinu onoga što je Allah, dž.š., prikrio u Džennetima od postojećih blagodati i uživanja kojima slične niko nikad nije vidio. Pošto su oni krili svoja djela, i Allah, dž.š., je sakrio sevab, kao odgovarajuće nagrade. Nagrada je adekvatna samoj vrsti posla. Hasan el-Besri rekao je: "Ljudi kriju svoja djela, pa je Allah za njih sakrio ono što oko nije vidjelo i što nije naum nikom nije palo." Hadis prenosi Ibn Ebi-Hatim .

Buharija prenosi od Ebu-Hurejrea, r.a., da je Allahov Poslanik rekao: /471/ "Uzvišeni Allah rekao je: **'Svojim dobrim robovima pripremio sam ono što oko nije vidjelo, uho nije čulo, niti je čovjek ikad nešto tako i pomislio.'**" Navode ga u oba "Sahiha" Buharija i Muslim bez ikakvog dodatka. Ebu-Hurejre rekao je: "Čitajte ako želite... **'I niko ne zna kakve ih, kao nagrade za ono što su činili, skrivene radosti čekaju.'**"

أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا
 كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ﴿١٨﴾ أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ
 فَتَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا
 وَقِيلَ لَهُمْ دُخُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَنْ يَذَّيَّبَهُمْ
 مِنَ الْعَذَابِ أَلَّا يَدْرُوا دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ
 مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾

"Zar da vjerniku bude isto kao grešniku? Ne, njima neće biti isto:/18/ one koji su vjerovali i dobra djela činili - čekaju dženetske bašče u kojima će boraviti, kao nagrada za ono što su radili;/19/ a one koji nisu vjerovali - čeka Vatra, u kojoj će prebivati; kad god pokušaju da iz nje izidu, bit će u nju vraćeni i bit će im rečeno: 'Iskusite kaznu u Vatri koju ste poricali.' /20/ A mi ćemo, doista, dati da iskuse kaznu manju prije kazne velike, da bi se oni povratili. /21/ Ima li zločinijelja većega od onoga koji je opomenut znacima svoga Gospodara, pa se po tom okreće od njih?! Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!" /22/

Uzvišeni nas obavještava o Svojoj pravednosti i plemenitosti stavlajući do znanja da kod Njega, na Sudnjem danu, onaj ko je vjerovao u Njegove dokaze i slijedio Njegove poslanike - neće biti isti kao onaj grješnik koji se nije pokoravao svom Gospodaru, lažući na Allahove poslanike, kao što Uzvišeni veli:

"Misle li oni koji čine zla djela da ćemo s njima postupiti jednako kao sa onima koji vjeruju i dobra djela čine, da će im život i smrt biti isti? Kako loše rasuđuju!" (45:21), Zbog toga je Uzvišeni rekao:

"Zar da vjerniku bude isto kao grješniku? Ne, njima neće biti isto!" Misli se na Sudnjem danu kod Allaha, dž.š. Atta' ibn Jessar, es-Suddi i drugi vele da je ovaj ajet objavljen u vezi sa Alijom ibn Ebu-Talibom i 'Ukbom ibn Ebi-Muajtjom. Da bi presudio među njima, Uzvišeni je rekao:

"one koji su vjerovali i dobra djela činili", tj. njihova srca su potvrdila Allahove ajete i radili su po njihovim uputama, odnosno činili dobra djela,

"(njih) čekaju dženetske bašče" u kojima se nalaze stanovi i visoke sobe **"u kojima će boraviti"**, u gostoprimstvu i dobročinstvu.

"...kao nagradu za ono što su radili, a one koji nisu vjerovali...", tj. koji su nepokorni Allahu, dž.š.

"...čeka Vatra u kojoj će prebivati; kad god pokušaju da iz nje izidu, bit će u nju vraćeni." El-Fudajl ibn 'Ijad rekao je: "Tako mi Allaha, ruke će, zaista, biti svezane, a noge u lancima, plamen će ih nadvisiti, a meleci će ih udarati."

"i bit će im rečeno: 'Iskusite kaznu u Vatri koju ste poricali'", odnosno - to će im se reći u smislu prijekora i grdnje.

O govoru Uzvišenog:

"A Mi ćemo, doista, dati da iskuse manju kaznu prije kazne velike." Ibn-Abbas rekao je: "To se misli na dunjalučke patnje, bolove i nesreće i ostalo čime Allah, dž.š., iskušava Svoje robove, kako bi Mu se pokajali."

Buharija od Ibn-Mesuda prenosi da je to ono što ih je zadesilo od ubistva i sužanjstva na dan Bedra. To

isto prenosi Malik od Zejd ibn Esleme, a zatim su Es-Suddi i drugi rekli: "U Meki nije bila ni jedna kuća a da nije bila tužna zbog nekog svog ubijenog ili zarobljenog; bili su ili ranjeni ili su platili krvarinu. Bilo je onih na koje se to oboje odnosilo." Govor Uzvišenog:

"Ima li zločinilja većega od onoga koji je opomenut znacima svoga Gospodara, pa se potom okreće od njih?!", znači da nema nepravdnijeg od onog koga je Allah, dž.š., opomenuo Svojim dokazima, objasnio mu ih i razjasnio, da bih ih zatim ovaj ostavio, zaniijekao, leđa im okrenuo, ignorisao kao da ih ne poznaje. Zbog toga je Uzvišeni, opominjući one koji tako rade, rekao:

"Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!", tj. one koji tako rade, kaznit ćemo najžešćom kaznom.

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِّقَابِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ۖ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ۖ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُم يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٥﴾

"Musau smo Mi Knjigu dali - ne sumnjaj nimalo u to da Ga nije sreo - i putokazom je sinovima Israilovim učinili. /23/ Između njih smo Mi vođe određivali i oni su, odazivajući se zapovijedi Našoj, na Pravi put upućivali, jer su strpljivi bili i u dokaze Naše čvrsto vjerovali. /24/ Gospodar tvoj će među njima na Sudnjem danu presuditi u onome oko čega su se razilazili." /25/

Uzvišeni nas obavještava o Svom robu i poslaniku Musau, a.s., kako mu je On dao Knjigu, Tevrat.

Govor Uzvišenog: **"...ne sumnjaj nimalo u to da Ga nije sreo"** odnosi se na susret Musa, a.s., sa Njegovim Gospodarom, Uzvišenim i Svemoćnim.

"...i učinili smo je", tj. Knjigu koju smo mu dali, a to je Tevrat; **"...putokazom sinovima Israilovim"**, kao što Uzvišeni veli:

"A Musau smo Knjigu dali i uputstvom je sinovima Israilovim učinili. Mjesto Mene - gospodara drugog ne uzimajte." (17:2)

Govor Uzvišenog:

"Između njih smo Mi vođe određivali i oni su, odazivajući se zapovijedi Našoj, na Pravi put upućivali, jer su strpljivi bili i u dokaze Naše čvrsto vjerovali." Znači da su bili strpljivi sa naredbama Uzvišenog; ostavljajući zabrane, vjerujući Njegovim poslanicima i slijedeći ih u onome što im je objavljeno. Među njima, sinovima Israilovim, bili vođe su koje su Allahovom dozvolom upućivale na Istinu i pozivali na Hajr, naređivali dobro i zabranjivali zlo. Međutim, nakon što su zamijenili i skrivili, krivo

tumačili oduzeto im je to časno mjesto, pa su im srca postala tvrda. Oni su riječi sa mjesta na kojem su bile uklanjali. Nisu imali ni dobrih djela niti ispravnog vjerovanja. Zbog toga je Uzvišeni rekao:

"Sinovima Israilovim smo Knjigu dali", tj. nakon što su uzeli stvar kako treba i postali prvaci. Uzvišeni rekao je:

"Gospodar tvoj će među njima na Sudnjem danu presuditi u onome oko čega su se razilazili", tj. u vjerovanjima i djelima.

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمَا أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِمُ الْقُرُونَ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِينَهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٦﴾
أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُصِرُّونَ ﴿٢٧﴾

"Zar ovima nije jasno koliko smo Mi prije njih naroda uništili, po čijim oni nastambama hodaju? To su, zaista, dokazi, pa zašto neće da čuju?/26/ Kako oni ne vide da Mi tjeramo kišu u ogoljelu zemlju, i činimo da, uz pomoć njenu, niče rastinje kojim se hrani stoka njihova, a i oni sami - pa zašto neće da vide?!" /27/

Uzvišeni postavlja pitanje kako nije jasno ovim lašcima na poslanike da su prije njih uništeni prošli narodi zbog laganja na poslanike, i protivljenja onome što su im, od ispravnog načina življenja, dostavili. Svi su nestali, bez traga i glasa.

"Da li ijednog od njih vidiš i da li i najslabiji glas njihov čuješ?" (19:98) Zbog ovoga je Uzvišeni rekao! **"...po čijim oni nastambama hodaju?"** Znači da ovi lašci hodaju po nastambama onih lažova, a ne vide u njima nikoga ko je u njima prije stanovao i ko ih je gradio. Oni su ih napustili.

"To su, zaista, dokazi", tj. pouke, savjeti i argumenti za one koji poriču i one koji vjeruju i pokazatelji kako su skončali i jedni i drugi.

"...pa zašto neće da čuju?" vijesti o događajima koji su se desili njihovim prethodicima.

U svom govoru:

"Kako oni ne vide da Mi tjeramo kišu u ogoljelu zemlju(...)" Uzvišeni objašnjava Svoju milost i dobrotu prema stvorenjima: šalje im vodu, ili sa neba ili iz rijeka pa se spušta s brda u određeno vrijeme na zemlju koja ju treba. Zbog toga je Uzvišeni rekao:

"...u ogoljelu zemlju", a to je ona u kojoj nema zelenila.

"...i činimo da, uz pomoć njenu, niče rastinje kojim se hrani stoka njihova, a i oni sami - pa zašto neće da vide?!" S ovim se ne misli samo na zemlju u Egiptu, na koju se, inače, ovo odnosi samo djelimično, jer je ona rastresita zemlja.

Uzvišeni je omogućio da kroz nju prolazi Nil koji u sebi sadrži dodatne količine kiše iz Etiopije. U sebi ima crvene zemlje, pa prekrije egipatsku zemlju, koja je slana i pjeskovita, u potrebi za tom vodom i crvenom zemljom kako bi se razvijali usjevi. Tako oni iskoriste svake godine novu kišnicu iz druge države i novu zemlju iz drugog područja. Pa, neka je slavljen Mudri i Plemeniti, Dobročinitelj i uvijek Hvaljeni.

Zbog toga je, ovdje, Uzvišeni rekao: **"...pa zašto neće da vide?!"** U ovo spada svaka ogoljela zemlja, a to je ona bez rastinja, kao što Uzvišeni veli: **"Dokaz im je mrtva zemlja: Mi joj život dajemo i iz nje niče žito koje oni jedu; Mi po njoj stvaramo bašče, palmike i vinograde, i činimo da iz nje izvori izviri."** (36:33, 34)

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْفَتْحُ إِن كُنتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾ فَلْيَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِهِمْ وَلَا لَهُمْ
يُنظَرُونَ ﴿٢٩﴾ فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ وَأَنْظَرَ إِلَيْهِمْ سُنُظُرُونَ ﴿٣٠﴾

"I oni govore: 'Kad će već jednom ta pobjeda, ako Istinu govorite?' /28/ Reci: 'Na Dan pobjede, kada nevjernicima neće nikako koristiti to što će tada vjerovati i kada im se nimalo vremena neće dati.' /29/ Zato se ti okreni od njih i čekaj, i oni, doista, čekaju!" /30/

Uzvišeni nas obavještava o tome kako nevjernici traže da što prije dođe do Allahove kazne, srdžbe i ljutnje protiv njih zbog njihovih laži, nevjerovanja i tvrdoglavosti.

I oni govore: **"Kada će već jednom ta pobjeda"**, tj. kada ćeš ti nas pobijediti, Muhammede, kao što govoriš? Mi tebe, i tvoje drugove vidimo samo kako se krijete, strašljive i ponižene.

Uzvišeni rekao je: **"Reci: 'Na Dan pobjede'"**, tj. kada vas zadesi Allahova kazna, žestina i srdžba na dunjaluku i ahiretu,

"kada, nevjernicima neće nikako koristiti to što će tada vjerovati i kada im se nimalo vremena neće dati."

Ko misli da riječ "FETH" ovdje znači oslobađanje Meke nije na dobrom tragu i zapao je u grešku.

Danom oslobođenja Meke od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., smatra se dan prihvatanja islama tek oslobođenih dvije hiljade Mekanaca.

Da se oslobođenje Meke smatralo danom pobjede, onda se ne bi prihvatilo njihovo primanje islama, zbog govora Uzvišenog:

"Reci: 'Na Sudnjem danu, kada nevjernicima neće nikako koristiti to što će tada vjerovati i kada im se nimalo vremena

neće dati.'" Pod Danom pobjede misli na Dan suđenja i presude (Sudnji dan), kao što Uzvišeni veli:

"Reci: 'Gospodar naš će nas sabrati i onda nam pravedno presuditi'"⁵⁰⁵ (34:26)

Uzvišeni rekao je:

"Zato se ti okreni od njih i čekaj, i oni, doista, čekaju", tj. okreni se od onih idolopoklonika i dostavi ono što ti je objavljeno od tvoga Gospodara i čekaj, jer, zaista će ti Uzvišeni Allah, dž.š., dati ono što ti je obećao i dati ti pobjedu nad onim koji ti se suprotstavljaju. On, zaista, ne krši Svoje obećanje.

Govor Uzvišenog: **"...i oni, doista, čekaju!"** znači ti čekaš i oni čekaju, pripremajući ti spletke. Rezultat tvoje strpljivosti prema njima ubrzo ćeš vidjeti.

Kada se suoče sa žestokom Allahovom kaznom, oni će tada vidjeti koliko je zabadava bilo njihovo nevjerovanje. Nama je Allah dosta, divan li je On zaštitnik!

**Kraj skraćenog tefsira
sure "Es-Sedžda".
Neka je svaka hvala i slava
Allahu, dž.š.!**

⁵⁰⁵ Smatram da je, shodno mufessinovom mišljenju - da mu se Allah smiluje - ovaj dan, "Jevmul - Feth", dan razdvajanja i presuđivanja, tj. Sudnji dan. Toga dana Allah, dž.š., razdvojit će stvorenja i presudit će Svojom odredbom, ili protiv njih. Dokaz tome je govor Uzvišenog: "Reci: 'Vi nećete odgovarati za grijeha koje mi činimo niti ćemo odgovarati za ono što uradite vi.' Reci: 'Gospodar vaš sabrat će nas i onda vam pravedno presuditi...'" (34:25, 26)

